

СУТНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглядаються проблеми впровадження інноваційних методів та технологій в навчально-виховний процес ВНЗ. Аналізується один із інноваційних методів – кейс-метод. Визначається сутність даного методу, його мета, типи та основні елементи.

Ключові слова: кейс-метод, вища школа, інноваційні технології навчання, інтерактивне навчання, інтерактивний, інтерактивні технології.

Abstract

The article deals with the problem of implementation of innovative methods and technologies in the educational process of the university. One of the most innovative - case method. Determine the nature of this method, its purpose, types and basic elements.

Keywords: Case method, higher education, innovative learning technologies, online training, online, interactive technology.

Вступ

Розвиток освіти України, як і країн дальнього та близького зарубіжжя, де відбувається орієнтація програм і педагогічних технологій на компетентнісний підхід, також характеризується активним впровадженням компетентнісного підходу до навчання. Тому основне завдання викладачів та науковців знайти сучасний підхід до навчального процесу, створювати та впроваджувати інноваційні методи та технології навчання. Процес освіти у вищих навчальних закладах має бути не лише пояснення, яке запам'ятовується або записується студентом, – це повинна бути і мислетворча, активна робота на заняттях та зацікавленість даним матеріалом. Все це обумовлює пошук і застосування інноваційних методів викладання, одним з яких є використання кейс-методів.

Метою статті є розглянути зміст та ефективність використання кейс-методу як специфічний метод навчання у вищій школі.

Основна частина

Найважливішими завданнями зміни освіти в Україні є підготовка освіченої, творчої особистості. Вирішення цієї проблеми передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту й методів навчально-виховного процесу, так як сьогодні вищі навчальні заклади готові впроваджувати сучасні педагогічні технології [1, 1].

Нині ведеться активний пошук, розробка і впровадження інноваційних технологій навчання, про що свідчать численні міжнародні та регіональні науково-методичні конференції, праці вчених: Р. Абта, С. Біра, М. Бірштейн, В. Буркова, А. Вербицького, С. Гідровича, Л. Дудко, А. Дьоміна, Д. Д'юї, В. Х. Кіпатрика, М. Кларина, І. Носаченко, Д. Панькова, В. Петрук, Л. Романишиної, І. Сироежина, Д. Форрестера, К. Хайнце, Н. Шапілової та ін. [177, 2].

Термін „інтерактивний” (з англійської *inter* – взаємний, *akt* – діяти) означає здатний до взаємних дій, діалогу. Інтерактивне навчання (за О. Пометун) – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності учнів, що має на меті створення комфортних умов навчання, за яких кожний учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними [5, 3].

Мета інтерактивного навчання – створення комфортних умов, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність у вивченні будь-якої дисципліни. “Інтерактивний” – здатний до взаємодії, співпраці, діалогу. Інтерактивні технології навчання є наступним етапом еволюційного розвитку академічної університетської системи підготовки кадрів, виховання фахової, наукової еліти інженерної галузі та формування самодостатніх особистостей із студентської молоді [1, 4].

Однією з інтерактивних методик, що набула популярності у Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах, стала Case study (кейс-метод, метод аналізу ситуацій). Ця методика розроблена англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Єйтс. Саме їй у світової практиці відводиться важливе місце для вирішення сучасних проблем у навчанні. Вперше кейс-метод був застосований у 1910 р. при викладі управлінських дисциплін у Гарвардській бізнес-школі, яка добре відома інноваціями. В Україні цей метод став поширюватись тільки в другій половині 90-х років ХХ ст. як пізнавальна акселерація у процесі вивчення природничих наук.

Суть даного методу полягає у використанні конкретних випадків, так званих «кейсом» для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень студентами з певного розділу навчання дисципліни, а також вдало поєднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що безумовно є діяльним і ефективним в реалізації сучасних завдань системи освіти [56, 5].

Метод кейсів (англ. Case method, кейс-метод, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) – це техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Ті, що навчаються повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Мета кейс-методу – поставити студентів у таку ситуацію, коли їм необхідно буде прийняти рішення, тому кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближено [401, 6].

Основними елементами кейсу є [8, 7]:

- Анатомія кейсу
- Середовище: де відбуваються події в кейсі.
- Тема: про що йде мова у кейсі.
- Питання: які піднімаються питання у кейсі.
- Дані: яка інформація подається у кейсі.
- Розв'язок кейса: який вимагається стиль мислення (дедуктивний – застосування теорії, індуктивний – створення теорії, конвергентний -аналітичний, дивергентний – творчий).
- Аналіз кейса: результат, який необхідно досягнути (закритий кейс єдина відповідь, відкритий – кілька можливих відповідей).
- Час, необхідний для обговорення (мало часу, багато часу).

Існують наступні типи кейсів: кейс-випадок, кейс-вправа і кейс-ситуація.

Кейс-випадок – це короткий, швидкочитаючий кейс, що розповідає про окремий випадок та який можна використовувати під час лекції без підготовки.

Кейс-вправа – надає студенту можливість застосувати на практиці здобуті навички для кількісного аналізу.

Кейс-ситуація – класичний кейс, що вимагає від студента аналізу ситуації, потрібна підготовка дома.

Схема роботи над кейсом-ситуацією :

- аналіз – пошук причин появи симптомів;
- виявлення справжньої причини;
- пошук варіантів рішення;
- вибір оптимального рішення;
- реалізація;
- контроль [9, 7].

Ефективність використання даної технології, а саме кейс – методу полягає в стимулюванні індивідуальної активності студента, перетворенню знань на особистий досвід студента та максимальне використання натхнення і здібності студентів, що забезпечить високий рівень розвитку майбутніх фахівців.

Висновки

Отже, аналізуючи суть і значення кейс-методу в навчально-виховному процесі, ми дійшли висновку, що застосування даного інноваційного методу під час навчання у ВНЗ дасть змогу студентам перевірити на практиці свої теорії, дослідження, підходи до проблеми, активізувати креативне мислення та творчий підхід, сприяти підвищенню якості навчання. На жаль, в навчальному процесі вищої школи, кейс-метод не впроваджується на достатньому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. П'янківська І.В. Педагогічні технології: історія поняття та перспективи впровадження [Електронний ресурс]: Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка» / П'янківська І.В. // Стаття – 2008. – С. 13. – Режим доступу: <http://eprints.oa.edu.ua/631/1/pedagogichni.pdf>.
2. Петрук В.А. Динаміка формування культурологічної компетентності у майбутніх інженерів / В.А. Петрук, О.В. Гречановська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2012. – Вип. 29. – С. 176-180. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2012_29_31.
3. Герасимчук М.Ф. Використання інтерактивних технологій при формуванні політехнічних знань та вмій в учнів 9 класів при вивченні розділу «Проектування та виготовлення пристроїв і пристосувань» / М.Ф. Герасимчук. – Рівне: НВК№26, 2010 – 75 С.
4. Павлович А.В. Використання інтерактивних методів навчання у викладанні іноземної мови професійного спрямування у вищій школі / А.В. Павлович // V Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі». – 2012. – С. 4 – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/tezi.pdf>.
5. Чуб О.О. Гроші та кредит. Інтерактивні методи викладання дисципліни : навч. посіб. / О. О. Чуб. – К.: КНЕУ, 2009. – 326 С.
6. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб.: реком. МОН України для студентів магістратури вищих навчальних закладів непедагогічного профілю / Т.І. Туркот. – Херсон, 2011. – 608 С.
7. Зубар К.І. Інструктивні матеріали по впровадженню кейс-методу для методичного семінару / К. І. Зубар // Методична доповідь. – 2006. – С. 10. – Режим доступу: <https://pedkab.wordpress.com/>.

Олена Володимирівна Гречановська – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: elena.kot0405@mail.ru.

Тетяна Назарівна Манглієва – студентка групи 2АКІТ-16м, факультету комп'ютерних систем та автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: tmanglieva63@gmail.com.

Elena Grechanovskaya - Associate Professor, Ph.D. Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elena.kot0405@mail.ru.

Tetiana Manhlieva – Faculty of Computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tmanglieva63@gmail.com.